

Norges Miljøvernforbund
Postboks 593
5806 BERGEN

Bergen, 27.11.2019

Høringssvar vedrørende endringer i ekomloven

Miljøvernforbundet støtter forslaget om leveringsplikt for bredbånd, og krever tilbud om kablet bredbånd for alle norske husstander.

Kablet bredbånd er et miljømessig forsvarlig valg

Trådløs kommunikasjon er å anse som en miljøgift. Den menneskeskapte eksponeringen har i dag 1 milliard milliarder (10^{18}) ganger høyere strålingstetthet enn naturlig bakgrunnsstråling, i frekvensområdet rundt 1 GHz¹. Eksponeringen må senkes, ikke økes.

Stråling fra trådløst kan skade alt biologisk liv. Skader på DNA er kumulative og irreversible – etter et visst punkt kan det være for sent, og ingen vet når. Et spekter av skadevirkninger er funnet på planter, rotter, insekter, fugler og menneskelige sædceller, i et stort antall studier. Studiene vi her er bekymret for, er fagfellevurdert og publisert i anerkjente vitenskapelige tidsskrifter². Dette er det vi pleier å anse som anerkjent forskning i dag, og Miljøvernforbundet ser ingen rasjonell grunn til ikke å ta denne forskningen på alvor.

Nedlegging av kobbernettet var derfor i våre øyne et uklokt valg. Der hvor fasttelefonen blir erstattet med trådløs mobilkommunikasjon, kan vi få utilsiktede helse- og miljømessige konsekvenser. Kablet bredbåndstelefoner er et alternativ som er miljømessig forsvarlig.

Oppmerksomhet på trådløst som miljøgift – et blikk på verden:

Skadepotensialet til trådløse nettverk har vært kjent i over 40 år, men lenge begrenset seg til uavhengige vitenskapelige kretser. 5G har imidlertid ført til massiv motstand verden over, og presset på myndighetene øker raskt i mange land. Det som i dag blir bagatellisert, vil være en selvfølge i morgen. Det kan hende at norske myndigheter allerede om et par år blir nødt til å ta kablede løsninger i bruk igjen. FN-medarbeideren Claire Edwards har laget en oversikt over hvordan 5G-motstanden øker verden rundt.³

Vi tar med et par eksempler fra Europa:

- Myndighetene i **Italia** har begynt en internasjonal informasjonskampanje om helserisikoen ved mobiltelefoner, etter en rettssak i januar 2019. Og en arbeider i Monza (Italia) vant i retten da han hevdet at hans svulst på hørselsnerven skyldtes 10 års mobilbruk på jobben.
- **Sveitsiske** forskere konkluderte i februar med at stråling fra mobiltelefoner kan svekke hukommelsen til tenåringer. Den sveitsiske legeföreningen oppfordrer til føre-var når det gjelder 5G, fordi det ikke finnes noen bevis for at dette er helsemessig eller miljømessig trygt.
- Det samme gjelder for 4G, Wifi og alt trådløst: Ingen studier har bevist at det ikke kan påføre skader, og mange studier har bevist at det gjør nettopp det.

¹ Vedlagt artikkel fra det vitenskapelige tidsskriftet «The Lancet», des. 2018, «Planetary Electromagnetic Pollution – it is time to Assess its Impact.»

² Se vedlegget «Miljøvernforbundets krav om stopp i utrulling av 5G».

³ Se Vedlegget «ClaireEdwards_5GMotstand»

- Mange **forsikringselskaper** vil ikke forsikre skader fra EMF, og utelukker slike skader fra sine helseforsikringsavtaler. Det sveitsiske forsikringselskapet Swiss Re skriver i sin rapport «New Emerging Risk Insights», at «negative helsevirkninger fra elektromagnetiske felt (EMF) vil trolig bare øke. En økning i erstatningssøksmål kan være en konsekvens på sikt.»
- I Utrecht i **Nederland** har bystyret enstemmig utsatt både 5G og mer installasjoner av 4G-basestasjoner, inntil helserisikoen er bedre utredet.
- **Franske** bønder har gått til retts sak mot staten etter at hundrevis av kyr døde en mystisk død. Bønderne mener det skyldtes stråling fra elektromagnetiske felt. Flere studier har vist at husdyr påvirkes av slike felt.
- **Frankrike** er ett av flere land hvor mobiltelefoner er forbudt i skolen, og Wifi er pålagt strenge restriksjoner. Den store franske babyklær-giganten «Petit Bateau» har lansert en ny serie med EMF-beskyttende tøy. Elsensitive har fått medhold i retten om at de skal kunne nekte å ha AMS-målere med trådløs kommunikasjon.

Fasttelefon er en universell tjeneste

Miljøvernforbundet har over 1300 medlemmer som har meldt spesiell interesse for saken om stråling fra trådløse nettverk. Blant dem er det enkelte som er elsensitive, og vi legger her inn et ord for deres sak. Vi kan opplyse om at elsensitivitet ikke er noen psykisk sykdom. Europeiske Miljømedisineres Forening har uttalt at elsensitivitet må behandles som en fysisk sykdom, hvor den beste behandling er å unngå eksponering for elektromagnetiske felt. ⁴

Det er altså belegg for å inkludere elsensitive i «funksjonshemmede og brukere med spesielle behov», som omtalt i USO-direktivet (Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/22/EF av 7. mars 2002). Direktivet slår fast at bl.a. taletelefoni, katalogtjenester, telefonautomater, nødtjenester, og tjenester for funksjonshemmede og brukere med særskilte behov skal være såkalte universelle tjenester (USO-tjenester) som alle brukere skal ha tilgang til. Med «brukere» forstås alle EU-borgere, men også alle norske borgere siden direktivet er del av norsk lov.

Dersom elsensitive fratras muligheten til å ha fasttelefoni, er det antakelig et brudd på dette regelverket. For dem som ikke tåler mobiltelefon, og som ikke har tilbud om kablet bredbånd der de bor, rammer nedleggningen av kobbernettet hardt. For eksempel har vi et medlem som er elsensitiv, og derfor må bo isolert ute på landet, 40 minutter med bil unna nærmeste bekjente. Denne personen kan ikke ha noen strålingskilder i sitt hus, ikke engang elektriske lys og oppvarming, og selvfølgelig ikke mobil. Fasttelefonen har vært eneste måte å få kontakt med omverdenen, ved siden av brev og personlig oppmøte. Hjemmet får ikke levert kablet bredbånd og kan derfor ikke ha bredbåndstelefon. På et rent menneskelig plan mener vi at slik behandling er uakseptabel. Hva hvis denne personen skader seg eller blir syk, og trenger akutt hjelp? Har man ikke krav på telefonlinje i Norge?

Om hva om Staten nok en gang bryter med EØS-regelverket, som USO-direktivet er en del av?

Konklusjon

Miljøvernforbundet krever leveringsplikt for kablet bredbånd, og at kobbersaneringen stoppes inntil kablet bredbåndstelefon er på plass for alle brukere som ønsker dette.

Vennlig hilsen

Ragna Heffermehl
 Saksbehandler
 Norges Miljøvernforbund

Kurt W. Oddekalv
 Leder

⁴ Vedlagt: «EUROPAEM-EMF-vejledning»